Balla Ferenc

A BEZDÁNI NÉP BÚCSÚJÁRÓ HAGYOMÁNYAIBÓL

Már az ókeresztények is felkeresték az apostolok és a vértanúk sírhelyét, végeredményben ezt tekinthetjük a keresztény búcsújárás kezdetének. A zarándoklás a világ minden táján ismert, valamennyi történelmi vallás esetében számolni kell vele. A keresztény tanítás szerint a búcsús helyek felkeresése bűnbocsánatot is eredményezett, a tisztítótűz szenvedéseit rövidíthette meg. A Vajdaságban a legismertebb szenthelyek a Mária-kegyhelyek, valamennyi helyen több imameghallgatás történt, erről számoltak be a zarándokok. A bezdáni hívők többnyire Doroszlóra, Máriagyűdre, Töröktopolyára jártak. Voltak azonban Rómában is. Egyesek eljutottak Lourdes-ba, Máriazellbe és Jeruzsálembe is. A délszláv válság kezdete előtt több alkalommal is megfordultak Međugorjében.

ELŐKÉSZÜLET A BÚCSÚRA

A zarándokút előtt egy hónappal kezdtek a bezdániak készülődni a búcsúra. Egyesek böjtöltek, de ezt nem tartották elengedhetetlenül szükségesnek. Az útrakelők indulás előtt meggyóntak, majd a kegyhelyen megáldoztak. Kifizették az útiköltséget, ez volt a legnagyobb kiadásuk. A búcsúvezető indulás előtt adományokat gyűjtött, hogy a kegyhelyen kifizethessék a misét a búcsúsokért és az összes meghalt bezdáni hívőért. Amikor szerencsésen visszaérkeztek, ismét misével mondtak hálát a jó Istennek. 1945-től ezen a misén emlékeztek meg az Isterbácon kivégzett ártatlan áldozatokról.

Új ruhát ugyan nem varrattak, de az ünneplő misejáró ruhájukat magukkal vitték a hosszú útra. Jól becsomagolták, hogy megvédjék az út porától.

Az úton a zarándokok csoportját fogatosok kísérték, ezen vitték az utasok holmiját. A kocsi fenekében fűszéna volt, a leeresztett saroglyában pedig benedvesített lucerna, erre nagyon vigyáztak, mert a napsütés és a rázkódás hatására könnyen porrá zúzódhatott. A kocsideszka alatt volt az abrakostarisznya zabbal megrakva. Ott volt a kocsi oldalán a viharlámpa, az itatóvödör.

1935. augusztus 18-án mind a három szentmisén kihirdette a helyi plébános, hogy Kisasszony napján Doroszlóra mennek. A következő két vasárnapon is kihirdette a hívőknek, részletesebb felvilágosítást szeptember 1-jén mon-

dott: „A doroszlovói búcsú jövő vasárnap lesz Kisasszony napján. A búcsúsok reggel öt órakor indulnak a templomból. Ha száraz idő lesz, akkor Monostornak, ha sár lesz, akkor Zombor felé megyünk. Én is megyek (Horvát Gyula volt ekkor a plébános), és úgy tudom, a kántor úr is jönni fog. Minél többen jöjjetek, különösen a fiatalok, had lássa a világ, hogy Máriát tiszteljük, szeretjük, s boldogok vagyunk, ha érte valamit áldozhatunk. Igen szép lesz, ha sokan együtt énekeltek Doroszlón a szentmisén. Jövő pénteken délután öt órától kezdve lesz a gyónás, hat órától a litánia. Indulás előtt Kupuszinán a szentmisén lehet áldozni. Kis Szent Teréz lányai jöjjetek el mind Doroszlóra jövő vasárnap, ott végezzétek el az áldozástokat. Akik nem jöhetnek, itthon áldozzanak."

A bezdáni levéltár hirdetőkönyvében pontos beszámolót találunk az 1937-es búcsúról is, ekkor a plébános arra figyelmeztette híveit, hogy azért menjenek sokan Doroszlóra, mert nagy veszedelem fenyegeti a világot, a Szűzanya pártfogására van szükség, hogy az emberiséget megóvja a rémes háborútól. 1939-ben az Új Hírek napilapban olvashatjuk, hogy a visszatérő bezdániak a búcsúsokat processzióval várták. Ugyanez az újság 1940-ben arról számolt be, hogy százan zarándokoltak a vasárnapi doroszlói búcsúra.

A bezdániak szívesen jártak már a XIX. század legelején is a szentkúthoz, mert két csodálatos gyógyulásról olvashatunk a krónikákban, melyet Pinka Mihály bezdáni plébános jegyzett fel, aki 1798–1805 között működött a településen. „Egy hatéves bezdáni leánykát, aki bal kezét két év óta nem volt képes fölemelni, szülei szintén ide hozták. A lányka szülői nagy bizalommal kérték a boldogságos Szűz Máriát, fogadalmat tettek a Szent Szűznek, ha lányuk szerencsésen meggyógyul. A leányka a kegyhelyen kezének használatát visszanyerte, aminek szemtanúi voltak Pinka Mihály plébános és Németh János káplán. Ez időtől fogva a bezdániak minden évben szorgalmas látogatói voltak a Szentkútnak." A másik feljegyzés szerint: „Vavró András bezdáni gyermeket gyógyíthatatlan sebeiből ide szállították, ahol sebeiből 18. június 2-án a Szentkút vize megtisztította."

A mai hívők úgy számolnak be ezekről az eseményekről, hogy a csodás gyógyulások alkalmával megjelent a Szűzanya, ennek az emlékére zarándokolnak Kisasszony napján a kegyhelyre.

A Kisasszony-napi és a pünkösdi búcsút XVI. Gergely pálya 1835-ben engedélyezte, a későbbi pápák ezt megerősítették, a bezdániak azonban úgy vélik, hogy a leghatásosabb a Kisasszony-napi zarándoklat. Sokan pünkösdkor is elmennek. 1914-ig Gyűdre jártak ezen az ünnepen. Korábban július 16-án és augusztus 20-án processzióval voltak Zomborban a Skapuláré Társulat és a karmeliták harmadrendi tagjai. A Kármelhegyi Boldogasszonyra, illetve Szent Istvánra emlékeztek. A két világháború közötti időszakban az állam nem engedélyezte ezeket az utakat, ezért idősebb Ruff István kántor batinai szőlőjében emlékeztek meg e jeles napokról.

A búcsújárásra leginkább vallásos meggyőződésük miatt vállalkoznak, de sokan fogadalomból kelnek útra, vagy a gyógyulás reményében. De egyesek így találták meg életük párját, sokan üzletelnek is egy-egy búcsú alkalmával. Elsősorban az idősebb asszonyok mennek. Egy-egy keresztalj harminc, esetleg száz tagot is számlált. Húsz hívő az utóbbi időben valamennyi zarándokúton részt vett. Varga Katalin ötvennyolc évig volt búcsúvezető, ezt a tisztet 1997-

ben, nyolcvanéves korában adta át Sipos Máriának. A búcsúban minden alkalommal ott volt a csaknem százéves Nagy Éva és az Öreg utcában élő Mezák Júlia. Ezek az asszonyok egyik búcsúban kérnek a Szűzanyától, a másikban meghálálják, hogy kérésüket teljesítette.

Mielőtt útra kelnek, szentmisén, illetve litánián vesznek részt. Korábban is így volt ez. Mielőtt elindulnak, a következő imát mondják:

Teremtő és mindenható Atyaisten. Te híveidet ragyogó felhő által vezetted a puszták sivatagán keresztül az ígéret földjére! Kérünk téged, vezess irgalmad aranyfelhőjével minket is, akik szent nevedben akarunk hosszú zarándokútra indulni . . .

Majd a *Te vagy földi éltünk* kezdetű egyházi éneket énekelték el. Elmondtak egy miatyánkot, egy üdvözlégyet, továbbá a dicsőséget, valamint a rózsafüzérből egy tizedet. Az ájtatosságot a *Szent olvasót imádkozunk* énekkel fejezték be. Mikor megindultak a búcsúsok, megszólaltak a harangok. A menet élén a lobogókkal két lány ment, utána egy férfi vitte a feszületet. A lobogót minden évben másik pár lány vitte. A háború után már nem szívesen vállalkoztak erre a feladatra. A keresztnek viszont mindig akadt vivője, 1997-ben a kilencvenéves Bosnyák István vitte. A lobogókon virágkoszorú, a feszületen pedig virágcsokor volt. Ezekről a búcsúvezető gondoskodott. A búcsúslobogók korábban a templomban, 1960-tól a búcsúvezetőnél állnak.

A búcsúvezető nemcsak a zarándokutakat vezette, hanem ő volt az előénekes és az előimádkozó is. Horváth Gyula plébános együtt gyalogolt a processzióval, utóda Kecskés Ferenc már személygépkocsival követte híveit.

A hívők többnyire szekereken mentek a búcsúba. Az elsőn vitték a lobogókat, a másodikon a feszületet, míg a harmadikon a plébános és a kántor utazott. Induláskor felállt a menetoszlop, melyet az út folyamán nem változtattak meg. Sokan azonban fogadalomból gyalog és mezítláb mentek a búcsúba. Az Új utcai Bosnyák Istvánról mesélik, hogy amikor Medugorjéban járt, három napig böjtölt, minden emelkedőre felkapaszkodott, annyira kimerült, hogy össze is esett. Mégsem panaszkodott. Betegsége azonban a zarándokút után elmúlt.

ÚT A BÚCSÚBA

A doroszlói zarándoklat két, a máriagyűdi pedig három napig tartott. Ennivalót is vittek magukkal: sült húst, kolbászt, szalonnát, zöldpaprikát, paradicsomot, kovászos uborkát, gyümölcsöt, kenyeret, kelt kalácsot. Régebben cekkerben, mostanában műanyag zacskóban.

A kocsisok ingyen, felajánlásból vitték a zarándokokat. Ha Zombor irányából közelítették meg Doroszlót, akkor a karmeliták templomában szentmisére megálltak, ha Kupuszina irányába mentek, akkor az ottani templomban hallgattak misét. Reggel öt órakor indultak, délután négy óra felé érkeztek meg a kegyhelyre.

Máriagyűdre Batina irányában mentek. A Dunán komppal keltek át, Pélmonostor után Lapánes falucskában az egyik kocsmában éjszakáztak. A keresztet és a lobogókat a szekereken hagyták. Az út menti kereszteknél, temetőknél a bezdániak nem álltak meg. Ha Sztapáron keresztül haladt a menet, még vízért se álltak meg, mert az volt a véleményük, hogy a szerb lakosság

Bezdáni búcsúsok a doroszlói szentkútnál, 1953

Bezdáni búcsúsok Doroszlón a becsomagolt kereszttel, 1965

nem szereti a búcsúsokat. Máriagyűd irányában, ha magyar településen haladt át a menet, akkor processzióval mentek át a falun. Mielőtt megérkeztek volna, valaki előresietett, hogy jelezze jövetelüket, hogy tiszteletükre meghúzzák a harangot. A kupuszinai és a zombori hívők a templomban várták őket. Útközben nem étkeztek, ha valaki megéhezett, menet közben evett.

Fehér csipkelobogó a bezdáni búcsúslobogó, mindkét oldalán egy-egy piros, illetve fehér szalag lógott. Ha útközben más zarándokcsoporttal találkoztak, nem csatlakoztak hozzájuk, hiszen az összeszokott társaság együtt énekelte a búcsúsénekeket, valamint az örvendetes, dicsőséges és fájdalmas olvasót. Néha az előénekes megviccelte a társaságot, nagy ájtatosan kiénekelte: „találtam egy bicsakot". Azon nyomban rázendítették a többiek is utána: „Találtam egy bicsakot." Erre jött a kérdés: „Kendtek is találtak egy bicsakot?" Mire a válasz: „Nem, csak kend után énekeltük."

AZ ÜNNEP VIGÍLIÁJA

Amikor beértek a kegyhelyre, útjukat gyalog folytatták. A következő beköszöntő énekbe kezdett a búcsúvezető:

Dicsértessék Jézus neve,
Jöttünk e drága szenthelyre.
Köszönteni jöttünk szép Szűz Máriát
Angyaloknak királyné asszonyát.

A bejárati keresztnél egy újabb énekbe kezdtek:

A keresztfához megyek,
Mert máshol nem lelhetek,
Nyugodalmat lelkemnek.
S ott talállak, ó, Szűzanya,
Fájdalom közt bágyadozva.
Tőr veré át lelkedet.

Majd néhány könyörgést mondanak, és ismét énekkel folytatják.

Magasan áll a Golgota ormán,
Csak egy angyal zokog ott magában,
Elmerülve néma fájdalmában.

A búcsúsdalok és a könyörgés után köszöntötték a kegyhely keresztjét, majd az útjukat a kápolna irányában folytatták, hogy a szokásos búcsúsimádságokat, könyörgéseket az előimádkozó után közösen elmondják. A kegykép előtt megállt a csoport, hogy ismét imával és Mária-énekkel köszöntsék a Szűzanyát.

Dicsértessék Jézus Mária neve,
Szűz Mária jöttünk köszöntésedre,
Nyisd meg szíved ajtaját,
Karjaiddal ölelj át,
Kik tisztelni jöttünk Szűz Máriát.

Ezután megkerülték a templomot, hogy a szentkúthoz vonuljanak énekelve.

Angyaloknak királynéja tiszta Szűz
Kérjed a te Szent Fiadat érettünk.
Édes virág száll, hozzád esdeklünk,
Szép Szűz Mária, könyörögj értünk.

A kegyszobornál ismét könyörgéseket mondtak. Majd a következő búcsúénekkel folytatták:

Magyaroknak Nagyasszonya édes jó Anyánk.
Mennyből királyi székedből, ó tekints le ránk.
Üdvözlégy Mária, Jézus Szent Anyja,
Légy nekünk édesanyánk, ne hagyj el soha.
Ne hagyj el soha, kik eljöttünk köszönteni
Hajnalcsillaga!
Ó Nagyasszonyunk nemzetünk reménye,
Rád szegezzük könnytelen szemeink.
Veszni indult István öröksége,
Szép kertedben ős erényeink.
Szállj közénk ó, sírj te is velünk!
Vigasztald és mentsd meg nemzetünk!

A kegyszobor után a lourdes-i barlanghoz vezetett útjuk, menet közben egy lourdes-i éneket énekeltek.

Szent alkony csendjén megkondult titkon,
Kis templom érc nyelve avét zeng hívón:
Ave, ave, ave Mária.

Természetesen itt is a megfelelő imádságokat mondták el, majd szétszéledt a csoport. A lobogókat és a keresztet bevitték a templomba, mely ott maradt a gyertyás körmenetig. Ezután szétszéledt a csoport, sokan közülük megmosakodtak a szentkút vizében, mások átöltözködtek. A legtöbbje azonban evett valamit. Este részt vettek a szentmisén, meghallgatták a magyar prédikációt, mert a szentkútnál horvát, illetve német szentbeszédet is tartottak a lelkipásztorok. Majd készülődtek a gyertyás körmenethez. A kápolnában szentségimádás van, sokan vallásos filmek megtekintésével várták az éjféli misét. A búcsú vigíliájában kevesen aludtak, legtöbben a templomban énekeltek, imádkoztak. A napkeltét Doroszlón is sokan megnézték, mert ezen a napon a Szűzanya tiszteletére száz színben játszik, ekkor a legszebb egész esztendőben.

A BÚCSÚ NAPJA, AZ ÜNNEP

Reggel öt órakor kezdődött a keresztúti ájtatosság, majd a szentmisék következnek. Tíz órakor van minden esztendőben a zarándokok közös magyar nyelvű miséje. Ezen az egyes csoportok a keresztjük alatt vannak. A mise után vásárolják meg a búcsúfiát, legtöbbször mézeskalácsot vesznek, olvasókat, tükrös és tükör nélküli szíveket. Ezeket később a gyerekek megették, hogy ne menjenek veszendőbe. A mézeskalács mellett különböző kegytárgyakat is vásároltak. A kegyhely történetéről szóló könyvecskét előbb-utóbb legtöbb zarándok beszerezte. Mielőtt hazaindultak, a kis üvegekbe a szentkút vizéből töltöttek. Varga Katalin búcsúvezető huszonnyolc éven át doroszlói szenteltvizet tartott az Alsótemető kápolnájának szenteltvíz-tartójában, ahol mindenki hozzáférhetett. A bezdániak közül ugyan senki sem gyógyult meg a szentkút vizétől, de az erről szóló történeteket mesélgetik a búcsújárók. Ezért akik tehetősebbek voltak, gyertyát és virágot vittek a kegyhely díszítésére. A lourdes-i szobornál gyertyát gyújtottak, mert az volt a hitük, hogy kérésük meghallgatásra talál.

HAZAINDULÁS

Mielőtt hazaindulnak, a csoportok megpróbálnak bemenni a templomba, ha ez nem sikerül nekik, akkor a templom előtt elmondják a búcsúzó imát. Majd körmenetben a szentkúthoz vonulnak, és a következő éneket mondják:

Óh áldott Szűzanya, mennyei szép Rózsa,
Boldog mennyországnak drága gyöngyvirága,
Bűnösöknek kegyes szószólója,
Vigyázz reánk Édesanyánk
Angyaloknak királyné Asszonya,
Angyaloknak királyné Asszonya.

Ismét egy könyörgés következik, majd a kegyhely megfelelő színhelyein az arra illő éneket éneklik. A templomban a következőt:

Isten hozzád szent Szűz, nékünk el kell menni,
Ütött már az óra, útra kell indulni.
Kesereg a szívünk, mert búcsút kell venni,
Drága szent képedtől, jaj, már meg kell válni.
Ó, anyám hadd még egyszer megtekintni képedet,
Térdre esni lábaidnál, míg elhagylak Tégedet.
Ne hagyj, ne hagyj el, Mária.
Ne hagyj el, mennynek csillaga!
Ne hagyj el, édes Pátrónánk!
Ne hagyj el, égi Szűzanyánk.

A processzió ezután a lourdes-i barlanghoz vonult, hogy itt is énekszóval és imádsággal búcsúzzon a Szűzanyától. Innen a központi kereszt irányában folytatták útjukat, miközben a következő éneket énekelték:

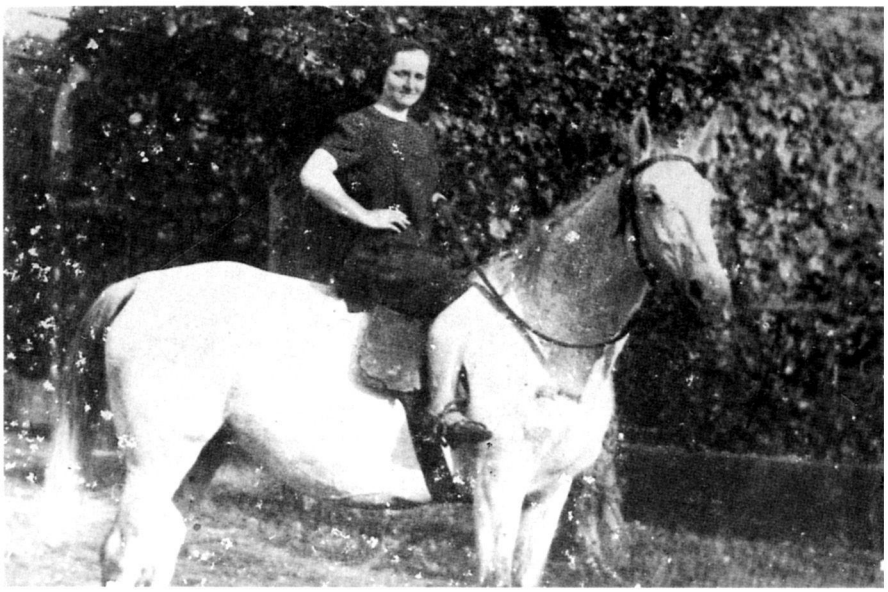

Varga Katalin hónaposban, 1941

Rózsamisztika, 1990

Hova menjek, merre menjek,
Bűnnel terhelt ember én,
Ki az Úr az Isten ellen,
Ó, de sokszor vétkezem.

Békét, nyugtot hol találok,
Szóljatok, ki mondja meg?
Rád tekintek édes Jézus,
A keresztfához megyek!

A kegyhelytől a következő imádsággal búcsúztak: „Örökkévaló halhatatlan Isten, a halottak bús birodalma mellett megállva, imádni akarjuk szent Szívedet. Íme itt megemlékezünk mindenhatóságod erejéről, melynél fogva az emberi élet folyását kormányozod. Szent borzadállyal eltelve emlékezünk itt meg mindazokról, akik csendes sírhantok alatt nyugosznak, s megemlékezünk önmagunkról is, kik szintén a sírban fognak nyugodni." Majd elmondták a hiszekegyet, a miatyánkot, az üdvözlégyet és a következő éneket:

Ha bűnak terhe nyom, ha bánat, kín epeszt,
Rajtad ártatlanul, Istenember kimúlt.
Kinek halálakor, nap, hold s föld könnye hullt.

Ezzel az énekkel ért véget a tartózkodásuk a kegyhelyen. Ha gyalog mentek, akkor útközben továbbra is imádkoztak, ugyanezt tették az autóbuszban is.

A negyvenes évek elején sok bezdáni elment a máriagyűdi búcsúba, hasonlóan, mint a századelőn. A búcsújárás tiszteletére idősebb Ruff István kántor szerkesztésében külön búcsúskönyvet is nyomtattak 1943-ban *A bezdániak máriagyűdi engesztelő zarándoklatának énekesgyűjteménye* címen.

Doroszlóra és Máriagyűdre többnyire százan zarándokoltak. 1941-ben viszont Máriagyűdre hatszáznál is többen mentek. Korábban, amikor gyalogosan voltak Doroszlón, akkor két irányból közelítették meg a települést. A Kupuszina irányából érkezőket a Monostori útnál várták, a Zombor felőlieket pedig a vasúti síneknél. A papok vezették a processziót, és ezek minden alkalommal köszöntötték egymást, mégpedig a menet élén haladó feszülettel és lobogókkal, azokat háromszor meghajtották. Szenteltvizet, zöld ágat hoztak a búcsúból. Az emberek abban reménykedtek, hogy visszanyerik egészségüket a szenteltvíztől. Sokan a házaikat is megszentelték, amikor megérkeztek.

A zarándokok az itthon maradt hozzátartozóikat megcsókolták, hogy azok is átérezzék a szentbúcsú áldását. Majd valamennyien részt vettek a búcsúsokat fogadó litánián. A következő vasárnap szentmiséjét a plébános a búcsújárók tiszteletére mutatta be.

A doroszlói búcsúba, a fentiek alapján leszögezhetjük, évente eljártak, más hazai kegyhelyekre is időnként eljutottak. A két világháború közötti időszakban megfordultak Töröktopolyán is, mert hallottak róla, hogy azon a helyen több csodás gyógyulás történt. A kegyhelyről tudják, hogy ott 1854. december 14-én jelent meg a Szűzanya a kis Jézussal a jobb karján, bal kezében a liliommal. A bezdániak leginkább Nagyboldogasszony napjára mentek Töröktopolyára.

Bezdáni zarándokok Rómában, 1925

Bezdáni és monostorszegi zarándokok Rómában, 1967

A nyolcvanas években a medugorjei jelenések híre Bezdánba is eljutott. Kecskés atya vezetésével többen is megfordultak ezen a szent helyen. Varga Katalin előénekes és Bosnyák István mesélte, milyen mély hatást tett rájuk a hívők hatalmas tömege. Varga Katalin arról is beszámolt, hogy az 1998. évi zarándokútja alkalmával a Mária koronáját jelképező villanyégők égtek, a többiek nem észlelték ezt a jelenséget.

A BÚCSÚJÁRÁS KELLÉKEI

A búcsúsok a keresztet a templomban hagyják, mert azt a többi körmenetben is használták. A lobogókat azonban mostanság kizárólag a búcsújáráskor használják. Búcsú után Varga Katalin gondosan kimossa, hogy a következő alkalommal is használhassák. A templomi lobogók a hetvenes években kikerültek a templomból, ezeket is a búcsúvezető őrzi. A II. világháború utolsó évében a templomot raktárnak használták, ezért ott sok minden megsérült. Többek között a búcsúslobogók is. A kántorné, Ligeti Lászlóné Závor Anna maga horgolta a búcsúslobogókat. Az 1 x 1,5 méteres csipkelobogó. A közepén egy hatalmas kereszt volt. A csipkék azonban tönkrementek, ezért a hívek adományából a búcsúvezető új lobogókat készíttetett. A búcsúslobogókon kívül a templomnak még két csipkelobogója van, az egyiken Szűz Mária szíve a másikon pedig Jézus szíve látható. A lobogó rúdjának két oldalán fehér, illetve rózsaszínű szalag lóg. Ezeket a lobogókat a hetvenes években Jeszenszky Rozália horgolta.

BÚCSÚVEZETŐK, ELŐÉNEKESEK

A búcsúvezető ötvennyolc évig Varga (szül. Győri) Katalin volt. 1916-ban Eszéken született, szülei napszámosok voltak, négyen voltak testvérek. Hároméves korában került Bezdánba a rokonokhoz, mert a családja nagyon szegény volt. Bezdánban végezte az általános iskolát, mivel már kislány korában is szép hangja volt, Ruff István beszélte rá, hogy legyen ő az előénekes. Már kislány korában is avval pótolta jövedelmét, hogy a gazdagabb asszonyoknak vallásos énekeket másolt. 1938-ban lett a búcsúvezető, az is maradt 1997-ig. Az egyházi ájtatoskodás mellett kemény fizikai munkával kereste meg kenyerét. Baranyában Torzsán volt hónapos Machner Pál uradalmában. Csak a pünkösdi ünnepeken kapott szabadságot. A pusztából hetente kétszer még a faluba is belovagolt egy vak lovon, hogy a konyhán segédkezzen.

A háború után 1994-től egy évig ő volt Bezdán kántora. Egy évig a bezdáni kórházban ő volt a szakácsné, majd amikor nyugdíjba vonult, a bezdáni plébánián volt szakácsné.

Ő vezette az összes ájtatosságot, kilencedet a településen. Gyertyaszentelőkor kezdi a lourdes-i kilencedet. Látomásai vannak. Már évek óta az ájtatosság előtt két héttel megjelenik neki a Szűzanya hálószobája ablakában életnagyságú formában, és csak annyit mond neki: „Kati, kezdeni kell." Mária fehér ruhában van, kék szalaggal a derekán, mint ahogyan a lourdes-i ábrázolásokon.

1990-ben őt tisztelte meg György János Mária rózsaszobrával, hogy imádkozzanak a békéért. Kati néni húsz családhoz vitte el a szobrot, hogy gyertya-

fény mellett együtt imádkozzanak, elvégezzék a rózsamisztika imádságot. Egy éjszakára még Batinára is átvitték Gyurcsics Ilonkához, hogy őket is őrizze meg a háborús helyzetben.

A bezdániak sok szép búcsúséneket tudtak, ezt bizonyítja az a történet is, hogy még 1945-ben az egyik bácsföldvári búcsúvezető elkérte kéziratos énekeskönyvüket, de máig nem adták vissza. Kati néni máig sajnálja ezt a füzetet, mert abban negyvenkét szebbnél szebb Mária-ének volt.

A búcsúvezetőt a hívők választják ki maguk közül. Köztiszteletnek örvend, élvezi a többiek bizalmát, már megvan a kellő tapasztalata, hogyan kell megszervezni egy-egy zarándokutat. Emellett az is fontos, hogy szép hangja legyen, ismerje a búcsúsénekeket, pontosan tudja, mikor mit kell imádkozni. Međugorjéban még fordított is. Szorosan együttműködik a kántorral. Kati néni munkálkodása kezdetén még együtt válogatta ki az énekeket.

A múlt században már sok kézzel írott énekesfüzet volt. A századfordulótól azonban inkább a nyomtatott könyveket kedvelték. A bezdániak a következő könyvekből válogatták ki egy-egy zarándokútra a megfelelő énekeket: Szécsi Ignác: Örökké valló lurdes-i aranykincs. Budapest, 1913; Wátz Oszkár: Doroszló hajnalcsillag. Stara Kanjiža, 1943; Berecz Sándor: Banatska Topola kegyhelyének története. Stara Kanjiža, 1934; Mária-rendi Ferences Kolostor: A máriagyűdi zarándokok ima- és énekeskönyve. Vác, 1939; A bezdániak máriagyűdi engesztelő zarándoklatának énekgyűjteménye. Bezdán, 1943.

Szalay kántor és Varga Katalin, mivel már mindketten megöregedtek, összeállítottak egy búcsúsfüzetet, abban pontosan meghatározták, hogy a zarándoklás idején mikor mit kell imádkozni, énekelni, hogy a következő korosztályok is eszerint végezzék a búcsújárást.

KÜLFÖLDI BÚCSÚJÁRÁSOK

A bezdániak egy huszonöt fős csoportja 1925-ben járt római zarándoklaton. Az utat Horváth Gyula plébános és Ruff István kántor vezette. 1967-ben ismét volt egy csoport, őket már Varga Katalin irányította. Az egyhetes zarándokút alatt több olaszországi szent helyre is eljutottak: Assisibe, Szent Ferenc szülővárosába, Padovába Szent Antal sírjához, Trefontanéba Szent Pál lefejezésének helyére és Lorettóba, Mária házához. A bezdániak korábban öthat évenként megfordultak Rómában. Néhányan azonban már eljutottak Lourdes-ba és Máriacellbe. Horvát József pedig még a Szentföldre is eljutott.

A külföldi zarándokutat elsősorban vallási okból választják, de szerepet játszik az is, hogy milyen a család anyagi helyzete.

A TEMPLOMI BÚCSÚ

A templomot 1846-ban építették, Szent Simon Júdás tiszteletére szentelték fel. A naptár szerinti búcsú október 28-án van, de magát az ünnepséget október utolsó vasárnapján szokták megtartani. Ezen a napon, aki csak tehette, vendégeket fogadott. A vendégeket ünnepi ebéddel várták. Aki főzött, az a nyolcórai misére ment, a többiek pedig a tízórai ünnepi istentiszteletre.

A templombúcsú napján korábban a templom körül, manapság a csatorna partján árulnak a vásárosok: cukorkások, bazárosok, fazekasok, gyertyaöntők.

Öt-hat körhintás is el szokott jönni erre az alkalomra. A sátorokban étel-ital kapható. Néhány zenekar húzta a talpalávalót.

A búcsú vásárába elsősorban a fiatalok és a gyerekek jártak. De megjelennek itt az idősebbek is, hogy gyönyörködjenek a fiatalokban. Az egész téren a sült gesztenye illata árad.

A bezdáni búcsúba minden esztendőben eljöttek a darázsiak Baranyából. Processzióval jönnek színpompás, sok archaikus vonást őrző népviseletben a sokác asszonyok. A bezdániak babonás népnek tartják őket, újhold péntekje dologtiltó nap számukra. Még mindig él a faluban javasasszony. Csoportosan érkeznek. Megkerülik az oltárt, majd amilyen csendesen jöttek, ugyanolyan halkan távoznak. A darázsi hívők meg vannak győződve arról, hogy a bezdáni templom oltára alatt szentkút van, s ezért járnak ide emberemlékezet óta.

ADATKÖZLŐK

Reéb Éva, 1908
Varga Katalin, 1916